

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 1, 2, 3, 5, 6, 7, 11, 12, 13¹, 14, 14¹, 15¹, 16, 19, 20, 20¹, 20², 22, 22¹, 23, 28, 29, 30, 31, 37, 38, 39¹, 39³, 39⁵, 39⁶, 45, 46, 48, 49, 51, 55, 57, 59, 60, 63, 64, 65 STRAIPSNIŲ, SEPTINTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO, PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 1¹, 39⁷, 48¹, 48², 58¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4238, LIETUVOS RESPUBLIKOS ALTERNATYVIŲJŲ DEGALŲ ĮSTATYMO NR. XIV-196 1, 2, 5, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 31, 32, 33 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 20¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4241, LIETUVOS RESPUBLIKOS ALTERNATYVIŲJŲ DEGALŲ ĮSTATYMO NR. XIV-196 2, 17 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-2755 2 IR 3 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4242, LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 16, 17, 21¹, 22, 31, 39, 48, 48¹, 48², 48³, 52¹, 73², 75² STRAIPSNIŲ, PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO SEPTINTUOJU² SKIRSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4239, LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 13, 13¹, 33 IR 37 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4240, LIETUVOS RESPUBLIKOS PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO ĮSTATYMO NR. I-1495 2, 3, 8, 11, 12 STRAIPSNIŲ, 1, 2 IR 3 PRIEDŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4243

2025 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2024 m. gruodžio 11 d. sprendimo Nr. SV-S-17 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 10–15 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

1. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 6, 7, 11, 12, 13¹, 14, 14¹, 15¹, 16, 19, 20, 20¹, 20², 22, 22¹, 23, 28, 29, 30, 31, 37, 38, 39¹, 39³, 39⁵, 39⁶, 45, 46, 48, 49, 51, 55, 57, 59, 60, 63, 64, 65 straipsnių, septintojo skirsnio pavadinimo, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 1¹, 39⁷, 48¹, 48², 58¹ straipsniais įstatymo projektui Nr. XIVP-4238 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIVP-4238) ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui jį tobulinti atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

1.1. Siekiant didesnio aiškumo, siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 12 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14¹ straipsnio 2 dalies nuostatos paskutinį sakinį ir vietoje formuluotės „<...>“, veiklos keitimas yra galimas, kai:“ vartoti formuluotę „<...>“, veiklos keitimas yra galimas, kai tenkinamos šios sąlygos:“.

1.2. Atsižvelgiant į Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės darbotvarkės „Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija“ patvirtinimo“, keliamus atsinaujinančių energijos išteklių plėtros tikslus, siekiant išsaugoti šiuo metu veikiančius elektros energijos gamybos pajėgumus, siūloma papildyti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 12 straipsniu keičiamą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14¹ straipsnį 4 dalimi, nurodant, kad fiksuotą elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių tarifą gavę asmenys, pasibaigus skatinimo laikotarpiui, gali keisti vykdomą energetikos veiklą į elektros energiją gaminančio vartotojo, taikant Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20⁴ straipsnyje nurodytą grynojo atsiskaitymo apskaitos modelį. Tokiu atveju, keičiant energetikos veiklą, turimi elektros tinklų pralaidumai išlaikomi ir yra

priskiriami gaminančių vartotojų pralaidumams, atitinkamai sumažinant gamintojams skirtą elektros tinklų pralaidumų dalį. Siūloma Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14¹ straipsnio 4 dalį išdėstyti taip:

„4. Asmenys, kuriems buvo taikomas fiksuotas tarifas, pasibaigus skatinimo laikotarpiui, turi teisę keisti veiklą į elektros energiją gaminančio vartotojo, taikant grynojo atsiskaitymo apskaitos modelį. Tokiu atveju, turimi elektros tinklų pralaidumai išlaikomi ir yra priskiriami gaminančių vartotojų pralaidumams, atitinkamai sumažinant gamintojams skirtą elektros tinklų pralaidumų dalį.“.

1.3. Siekiant teisinio aiškumo, siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 14 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 2 punkto nuostatą, nurodant, kad administraciniai etapai, kurie būtini atlikti energetikos tinklų atnaujinimus, siekiant užtikrinti energetikos tinklų stabilumą, patikimumą ir saugą, atliekami tinklų operatorių nustatyta tvarka.

1.4. Siekiant užtikrinti aiškesnį reglamentavimą, siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 14 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 16 straipsnio 9 dalies nuostatą ir vietojo formuluotės „<...> leidimus, nurodytus šio straipsnio 3 dalyje, išduodančios institucijos“ vartoti formuluotę „<...> leidimų išdavimo procedūrą, nurodytą šio straipsnio 3 dalyje, vykdančio institucijos“.

1.5. Siekiant užtikrinti aiškesnį reglamentavimą, siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 31 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 39⁵ straipsnio 3 dalies 3 punkte esamą institucijų sąrašą, nenurodant jame Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos.

1.6. Siekiant didesnio aiškumo, siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 33 straipsniu siūlomo naujo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymą 39⁷ straipsnio 2 dalies nuostatos formuluotę įterpiant žodį „principas“ ir paskutinę sakinio dalį formuluoti taip: „<...>, laikantis toliau nurodytų pakopinio biomasės naudojimo principo prioritetų eiliškumo:“.

1.7. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 37 straipsniu siūlomo naujo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 48¹ straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad informaciniame žemėlapyje turės būti nurodomos teritorijos, kuriose atsinaujinančių energijos išteklių elektrinių plėtra teisės aktais ir (ar) teritorijų planavimo dokumentais ribojama ar draudžiama, siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 37 straipsniu siūlomo naujo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 48¹ straipsnio 2 dalį, papildyti ją nauju 4 punktu ir jame nustatyti, kad sudarant straipsnio 1 dalyje nurodytą žemėlapių taip pat atsižvelgiama į teisės aktais ir (ar) teritorijų planavimo dokumentais nustatytus atsinaujinančių energijos išteklių elektrinių plėtros ribojimus ar draudimus.

1.8. Atsižvelgiant į 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos [\(ES\) 2023/2413](#), kuria iš dalies keičiami Direktyva [\(ES\) 2018/2001](#), Reglamentas [\(ES\) 2018/1999](#) ir Direktyva [98/70/EB](#), kiek tai susiję su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ir panaikinama Tarybos direktyva [\(ES\) 2015/652](#), 16a straipsnio 5 dalies nuostatą, kurioje nustatyta, jog atlikus tikrinimo (atrankos) procesą projektui, numatomam plėtoti paspartintos plėtros zonos plano teritorijoje, paaiškėja, kad bus padarytas nenumatytas reikšmingas neigiamas poveikis, kurio negalima sumažinti planuose, kuriuose nustatomos paspartintos plėtros zonos, identifikuotomis ar projekto plėtototojo pasiūlytomis priemonėmis, per šešis mėnesius turi būti atliekamas poveikio aplinkai vertinimas ir šis terminas dėl išimtinių aplinkybių gali būti pratęsiamas papildomai ne ilgiau kaip šešiams mėnesiams, bei siekiant užtikrinti, kad nebus sukeltos neigiamos pasekmės aplinkai tais atvejais, kai paspartintos plėtros zonų plane numatytoje teritorijoje planuojama plėtoti vėjo ar saulės šviesos energijos elektrines ir, atlikus atrankos dėl šių elektrinių poveikio aplinkai vertinimo procedūrą, nustatoma, kad numatomos plėtoti elektrinės neatitinka paspartintos plėtros zonų plane nustatytų reikalavimų tokių objektų plėtrai ir jų sukeltų pasekmių aplinkai negalima išvengti taikant paspartintos plėtros zonų plane numatytas pasekmių aplinkai mažinimo priemones, taip pat siekiant suderinti Įstatymo projektu Nr. XIVP-4238 38 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 48² straipsnio 5 dalies nuostatas su Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo Nr. I-1495 2, 3, 8, 11, 12 straipsnių, 1, 2 ir 3 priedų pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-4243 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIVP-4243) keičiamo

Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 8 straipsnio nuostatomis, kuriose numatoma, kad planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas atliekamas dėl atsinaujinančius išteklius naudojančių objektų statybos, siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 38 straipsniu siūlomo naujo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 48² straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Jeigu atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo metu nustatoma, kad bus daromas Paspartinos plėtos zonų plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo metu nenumatytas reikšmingai neigiamas poveikis ir privaloma atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą, planuojamos ūkinės veiklos organizatorius privalo Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 8 straipsnio nustatyta tvarka, atsižvelgdamas į Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytus poveikio aplinkai vertinimo atlikimo terminus, pradėti poveikio aplinkai vertinimo procedūras, kad poveikio aplinkai vertinimas bus atliktas ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo išvados priėmimo. Jeigu dėl nuo planuojamos ūkinės veiklos organizatoriaus nepriklausančių aplinkybių, poveikio aplinkai vertinimo procedūros negali būti baigtos per nustatytą terminą, šį terminą, vieną kartą pratęsia energetikos ministras, suderinus su aplinkos ministru, šių aplinkybių buvimo laikotarpiui, bet ne ilgiau kaip šešiams mėnesiams, ir informuoja apie tai Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme numatytą atsakingąją instituciją.“

1.9. Siekiant aiškumo dėl piniginių kompensacijų dėl reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai taikymo paskirties ir panaudojimo tikslų bei Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 nuostatų suderinamumo su Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 12 straipsnio 12 dalies nuostatomis, siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 38 straipsniu siūlomo naujo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 48² straipsnio 6 dalį ir nustatyti, kad piniginės kompensacinės priemonės taikomos reikšmingam neigiamam poveikiui Europos bendrijos svarbos natūralioms buveinėms ar saugomoms rūšims išvengti ir sumažinti, ir šios priemonės skiriamos Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių ir (ar) saugomų rūšių apsaugos gerinimui. Siekiant aiškumo dėl išimčių, taikytinų veiklai planuojamai paspartintos plėtos zonų plane, ir atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektu Nr. XIVP-4243 7 straipsniu ir 9 straipsniu keičiamuose 1 ir 2 prieduose numatomos išimtys dėl atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir poveikio aplinkai netaikymo šiuose prieduose numatytiems objektams, taip pat siekiant suderinti Įstatymo projektu Nr. XIVP-4238 38 straipsniu siūlomo naujo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 48² straipsnio ir Įstatymo projekto Nr. XIVP-4243 nuostatas, siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 38 straipsniu siūlomo naujo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 48² straipsnio 11 dalį ir nustatyti, kad veiklai, numatyta Paspartinos plėtos zonų plane taikomos Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme numatytos išimtys.

1.10. Siekiant užtikrinti teisės akto nuostatų aiškumą ir nuoseklumą, teisės akto lingvistinį ir sisteminių tikslumą, taip pat teisinio reguliavimo aiškumą, siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 39 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 3–6 dalių nuostatas, susijusias su energijos kaupimo įrenginiais bei šių įrenginių, taip pat ir elektrinių technologinių priklausinių, kurie yra būtini tinkamam elektrinės ir energijos kaupimo įrenginių veikimui. Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 3 dalyje įtvirtinus išimtį, kad elektrinės, kuriose gaminama elektros energija iš atsinaujinančių energijos išteklių, gali būti statomos žemės ūkio paskirties žemės sklypuose, buvo nepatikslintas Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, kuriame numatytas draudimas, dėl ko šiuo metu vyrauja dviejų nuostatų, reguliuojančių tuos pačius santykius, kolizija. Atsižvelgiant į tai ir siekiant spartesnės atsinaujinančių išteklių plėtos, siūloma numatyti išlygą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 3 dalyje dėl Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 110 straipsnyje numatytų ribojimo netaikymo. Siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 39 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 3–6 dalis ir jas išdėstyti taip:

„3. Neurbanizuotose ir neurbanizuojamose teritorijose (išskyrus teritorijas, kuriose, vadovaujantis galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais, įstatymais, saugomų teritorijų nuostatais atitinkama statyba negalima), gavus žemės sklypo savininko sutikimą, nekeičiant

pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir naudojimo būdo bei netaikant Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 110 straipsnyje numatytų apribojimų žemės ūkio paskirties žemės sklypuose, galima statyti šiuos energetikos objektus, įskaitant infrastruktūrą, reikalingą elektros energijos gamybai ir (ar) kaupimui bei elektros energijos patiekimui į elektros perdavimo ir (ar) skirstymo tinklą (transformatorių pastotės, skirstyklos):

- 1) saulės šviesos energijos elektrinės (tarp jų saulės šviesos energijos elektrinės, kurios yra hibridinės elektrinės dalis) – žemės ūkio paskirties žemės sklypuose;
- 2) vėjo elektrinės (tarp jų vėjo elektrinės, kurios yra hibridinės elektrinės dalis);
- 3) 1 MW ir mažesnės įrengtosios galios biudujų elektrinės arba biudujų gamybos įrenginius, kurių biudujų gamybos ar valymo apimtys neviršija 750 kubinių metrų biudujų per valandą, – žemės ūkio paskirties žemės sklypuose;
- 4) hibridinės elektrinės – žemės ūkio paskirties žemės sklypuose;
- 5) kitos paskirties inžinerinius statinius, kai ant jų įrengiami energijos kaupimo įrenginiai, – žemės ūkio paskirties žemės sklypuose.

4. Statant šio straipsnio 3 dalyje nurodytas elektrines, įskaitant infrastruktūrą, reikalingą elektros energijos gamybai ir (ar) kaupimui bei elektros energijos patiekimui į elektros perdavimo ir (ar) skirstymo tinklą (transformatorių pastotės, skirstyklos), išskyrus saulės šviesos energijos elektrines (tarp jų saulės šviesos energijos elektrinės, kurios yra hibridinės elektrinės dalis) ir kitos paskirties inžinerinius statinius, kai ant jų įrengiami energijos kaupimo įrenginiai, žemės ūkio paskirties sklypuose turi būti užtikrinta galimybė naudoti žemę pagal nustatytą pagrindinę naudojimo paskirtį ir būdą. Už žemės naudojimą pagal nustatytą pagrindinę naudojimo paskirtį ir būdą atsako šių žemės sklypų savininkai ir kiti naudotojai, jeigu šio straipsnio 3 dalyje nurodytame sutikime nenumatyta kitaip.

5. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytose teritorijose šio straipsnio 3 dalies 1–3 ir 5 punktuose nurodytų energetikos objektų, įskaitant infrastruktūrą, reikalingą elektros energijos gamybai ir (ar) kaupimui bei elektros energijos patiekimui į elektros perdavimo ir (ar) skirstymo tinklą (transformatorių pastotės, skirstyklos), neprivaloma numatyti teritorijų planavimo dokumentuose.

6. Urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose (išskyrus teritorijas, kuriose, vadovaujantis galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendimais, kitais teisės aktais, atitinkama statyba negalima) saulės šviesos energijos elektrinės ir (ar) kitos paskirties inžineriniai statiniai, kai ant jų įrengiami energijos kaupimo įrenginiai, įskaitant infrastruktūrą, reikalingą elektros energijos gamybai ir (ar) kaupimui bei elektros energijos patiekimui į elektros perdavimo ir (ar) skirstymo tinklą (transformatorių pastotės, skirstyklos), statomi pagal nustatytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir būdą. Šioje dalyje nurodytų energetikos objektų neprivaloma numatyti teritorijų planavimo dokumentuose.“.

1.11. Siūloma Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 39 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnį papildyti nuostata, susijusia su elektrinėms, plėtojamos jūrinėje teritorijoje, būtinos inžinerinės infrastruktūros statymu ir (ar) įrengimu. Taikant vienodą reglamentavimą vėjo elektrinėms plėtojamos sausumos teritorijoje ir jūrinėje teritorijoje, bus užtikrinamas teisėkūros nuoseklumas ir aiškumas. Siūloma keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnį papildyti 7 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„7. Šio straipsnio 3–6 dalys taikomos statant ir (ar) įrengiant infrastruktūrą sausumos teritorijoje, reikalingą elektros energijos gamybai ir elektros energijos patiekimui į elektros perdavimo tinklą (transformatorių pastotės, skirstyklos), kai elektros energija gaminama elektrinėse, pastatytose jūrinėje teritorijoje.“.

1.12. Siekiant suderinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 39 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 8 dalies 1 punkto nuostatą su Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostata, siūloma nustatyti, kad saulės šviesos energijos elektrinėms, saulės šilumos energijos kolektoriams, šilumos siurbliams netaikomos planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūros, išskyrus atvejus, kai poveikio

aplinkai vertinimas privalomas pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punktą.

1.13. Siekiant užtikrinti aiškesnį reglamentavimą Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 39 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 12 dalyje, siūloma patikslinti antrojo sakinio formuluotę į „<...> Didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinė laikoma planuojama statyti nuo momento, kai yra atliktas šio straipsnio 20 dalyje nurodytas juridinių faktų registravimas.“ ir ją perkelti į nuostatos pabaigą. Tokiu būdu bus užtikrinamas nuostatos nuoseklumas dėl įsipareigojimo užtikrinti sveikatos saugos reikalavimų nesilaikymo ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso taikymo. Taip pat tikslinga suvienodinti nuostatas dėl planuojamų ir pastatytų elektrinių Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 39 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 12 ir 13 dalyse ir 13 dalies paskutiniame sakinyje vartoti formuluotę „<...> nuo planuojamų statyti ar pastatytų elektrinių, bet ne arčiau <...>“.

1.14. Siekiant užtikrinti nuoseklumą ir aiškų teisinį reguliavimą, siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 39 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 19 dalį ir aiškiai įtvirtinti, kada negali būti išduodamas statybą leidžiantis dokumentas. Šiuo metu galiojanti nuostata yra skirtingai interpretuojama ir kelia neaiškumą valstybės institucijoms ir asmenims, planuojantiems didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės statybas. Įstatymo projektu Nr. XIVP-4238 keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 19 dalį siūloma išdėstyti taip:

„19. Neatlikus šiame straipsnyje nustatytų informavimo procedūrų ir (ar) nesudarius susitarimo dėl atitikties visuomenės sveikatos saugos reikalavimams užtikrinimo, kai pagal šio straipsnio 11 ar 15 dalį toks susitarimas yra privalomas ir (ar) susitarimo dėl veiklos žemės sklypuose sąlygų, kai šio straipsnio 14 dalyje nustatyta tvarka yra gautas rašytinis prieštaravimas, didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės statybą leidžiantis dokumentas neišduodamas.“.

1.15. Atsižvelgiant į tai, kad vadovaujantis Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsniu informaciniai pranešimai gali būti ne tik siunčiami, tačiau ir skelbiami viešai, siekiant užtikrinti aiškų teisinį reguliavimą, siūloma Įstatymo projektu Nr. XIVP-4238 keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 20 dalies 2 punktą siūloma išdėstyti taip:

„2) informacinius pranešimus, kurie siunčiami (paskelbiami) šio straipsnio 14 ir 16 dalyse nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, kai juridiniai faktai yra įregistruoti arba tuo pačiu prašymu juos prašoma įregistruoti šios dalies 1 punkte nurodytų susitarimų pagrindu, ir (ar);“.

1.16. Siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 39 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 21 dalį ir ją išdėstyti taip:

„21. Šio straipsnio 20 dalyje nurodyti juridiniai faktai gali būti išregistruojami Nekilnojamojo turto registro informacinės sistemos nuostatuose nustatytais pagrindais ir tvarka.“.

1.17. Atsižvelgiant į teisėkūros procesų trukmę, siūloma nustatyti vėlesnį Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 51 straipsnio 1 dalyje nustatytą įsigaliojimo terminą, kadangi Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 51 straipsnio 1 dalyje nurodytas terminas jau yra suėjęs ir nustatyti, kad Įstatymo projektas Nr. XIVP-4238 įsigalioja 2025 m. gegužės 21 d., taip pat atsisakyti skirtingų nuostatų įsigaliojimo terminų ir panaikinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 51 straipsnio 2 dalį. Taip pat siekiant tinkamai pasiruošti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 įgyvendinimui, teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais parengti ir patvirtinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 nuostatoms įgyvendinti reikalingus teisės aktus, siūlytina patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 51 straipsnio 3 dalį, nustatant, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė, jos įgaliotos institucijos, energetikos ministras ir aplinkos ministras iki 2025 m. gegužės 20 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

1.18. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 34 straipsnyje, kuriuo keičiamas Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 45 straipsnis, nustatyti reikalavimai apima tokio paties profilio techninius įrenginius, o atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius projektuojantys specialistai taip pat buvo atestuojami pagal montuojančių specialistų rengimo programas, kurios įtraukia elektros įrenginių projektavimo dalį, tikslinga nustatyti, kad iki Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 įsigaliojimo dienos atestatai išduoti įrenginius projektuojantiems ar

montuojantiems specialistams galioja montuojant ir (ar) projektuojant įrenginius pagal Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 45 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

Siūlytina tobulinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4238 51 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Atestatai, išduoti atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius projektuojantiems ir (ar) montuojantiems specialistams iki 2025 m. gegužės 20 d., laikomi tinkamais montuojant ir (ar) projektuojant atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius pagal šio įstatymo 34 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 45 straipsnio nustatytus atestavimo reikalavimus“.

2. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo Nr. XIV-196 1, 2, 5, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 31, 32, 33 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 20¹ straipsniu įstatymo projektui Nr. XIVP-4241 (toliau – ADĮ projektas) ir pasiūlyti Seimui tobulinti ADĮ projektą, atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

2.1. ADĮ projekto 6 straipsniu siūloma keisti Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo 16 straipsnį, nustatant didesnius degalų tiekėjams taikomus įpareigojimus ir jų augimo trajektoriją. Siekiant technologiškai pasiruošti įpareigojimų augimo įgyvendinimui ir atliepiant ribotas trumpojo laikotarpio rinkos galimybes užtikrinti degalų iš atsinaujinančių išteklių pasiūlą, siūlytina sudaryti galimybes degalų tiekėjams įgyvendinti metinius įpareigojimus, nustatant nuoseklesnį įpareigojimų augimą 2026–2028 m. laikotarpiu ir nustatant statesnį įpareigojimų augimą 2029–2030 m. laikotarpiu. Siūloma įpareigojimų trajektorija taip pat leistų užtikrinti mažesnius suminius kaštus degalų tiekėjams per 2026–2030 m. laikotarpį, tai sudarant galimybes sumažinti ir galutinę kainą vartotojams. Siūlytina ADĮ projekto 6 straipsniu keičiamo Alternatyviųjų degalų įstatymo 16 straipsnio 1 dalį išdėstyti taip:

„1. Kiekvienais kalendoriniais metais degalai iš atsinaujinančių energijos išteklių turi sudaryti atitinkamą bendros degalų tiekėjo vidaus rinkai patiekto benzino ir dyzelino energinės vertės dalį:

1) nuo 2025 metų – ne mažiau kaip 8,6 procentinio punkto, ne mažiau kaip 1 procentinį punktą turi sudaryti pažangieji biodegalai ir (ar) iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintas nebiologinės kilmės kuras;

2) nuo 2026 metų – ne mažiau kaip 10 procentinių punktų, ne mažiau kaip 1,2 procentinio punkto turi sudaryti pažangieji biodegalai ir (ar) iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintas nebiologinės kilmės kuras;

3) nuo 2027 metų – ne mažiau kaip 13 procentinių punktų, ne mažiau kaip 1,6 procentinio punkto turi sudaryti pažangieji biodegalai ir (ar) iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintas nebiologinės kilmės kuras;

4) nuo 2028 metų – ne mažiau kaip 16 procentinių punktų, ne mažiau kaip 2,2 procentinio punkto turi sudaryti pažangieji biodegalai ir (ar) iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintas nebiologinės kilmės kuras;

5) nuo 2029 metų – ne mažiau kaip 21 procentinį punktą, ne mažiau kaip 3,3 procentinio punkto turi sudaryti pažangieji biodegalai ir (ar) iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintas nebiologinės kilmės kuras;

6) nuo 2030 metų – ne mažiau kaip 29 procentinius punktus, ne mažiau kaip 5,5 procentinio punkto turi sudaryti pažangieji biodegalai ir (ar) iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintas nebiologinės kilmės kuras, kurio dalis bendroje degalų tiekėjo transporto sektoriui patiektų degalų ir degalų iš atsinaujinančių energijos išteklių energinės vertės dalyje turi sudaryti ne mažiau kaip vieną procentinį punktą ir ne mažiau kaip 1,2 procentinio punkto jūriniam transportui patiektų degalų energinės vertės dalyje.“.

2.2. Alternatyviųjų degalų įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad degalų tiekėjai turi užtikrinti, kad kiekviename vidaus rinkai patiekto benzino litre būtų ne mažiau kaip 6,6 procento biodegalų, o kiekviename vidaus rinkai patiekto dyzelino litre būtų ne mažiau kaip 6,2 procento biodegalų, skaičiuojant pagal bendrą degalų ir biodegalų mišinio energinę vertę. Taikant šią nuostatą praktikoje susiduriama su nuostatos įgyvendinimo trūkumais, kuomet dėl degalų tiekimo sutrikimų rinkose gali būti neužtikrinamas biodegalų tiekimas pilna apimtimi ir dėl to kyla rizika degalų tiekimui vartotojams (tokia rizika buvo iškilusi 2024 m. pabaigoje). Atsižvelgiant į tai, siūloma

tobulinti ADĮ projekto 6 straipsniu keičiamo Alternatyviųjų degalų įstatymo 16 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Degalų tiekėjai, siekdami šio straipsnio 1 dalyje numatyto įpareigojimo, išskyrus šio straipsnio 10 dalyje nurodytą išimtį, turi užtikrinti, kad kiekviename vidaus rinkai patiekto benzino litre būtų ne mažiau kaip 6,6 procento biodegalų (leistinas 0,5 procentinio punkto biodegalų trūkumas), o kiekviename vidaus rinkai patiekto dyzelino litre būtų ne mažiau kaip 6,2 procento biodegalų, (leistinas 0,5 procentinio punkto biodegalų trūkumas) skaičiuojant pagal bendrą degalų ir biodegalų mišinio energinę vertę. Šios dalies nuostatos gali būti netaikomos, kai Vyriausybė paskelbia ekstremaliąją situaciją.“.

2.3. ADĮ projekto 9 straipsniu siūloma keisti Alternatyviųjų degalų įstatymo 18 straipsnį atsisakant pareigos deklaruojant vidaus rinkai patiektus degalus pateikti pridėtinės vertės mokesčio sąskaitą faktūrą. Sąskaita faktūra yra vienas iš pagrindinių požymių, pagal kurį yra identifikuojama degalų siunta, todėl panaikinus šį reikalavimą, kontroliuojančios institucijos negalės užtikrinti ir tinkamai vykdyti joms pavestų funkcijų, taip pat nebeliks galimybės nurodyti kurioje siuntoje buvo nustatyti tam tikri pažeidimai. Siūlytina neatsisakyti ADĮ projekto 9 straipsniu keičiamo Alternatyviųjų degalų įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 2 punkto, kuriuo reikalaujama pateikti pridėtinės vertės mokesčio sąskaitos faktūros, kuria buvo įformintas atitinkamų degalų pardavimas, numerį.

2.4. ADĮ projekto 12 straipsniu siūloma nustatyti, kad DAEI apskaitos vienetų sistemos valdytojas užtikrina, kad DAEI apskaitos vienetų sistema per sąsają bus susieta su Europos Sąjungos degalų duomenų baze, tai pareikalaus papildomų DAEI apskaitos vienetų sistemos valdytojo investicijų į DAEI sistemos tobulinimą. Šiuo metu Alternatyviųjų degalų įstatyme DAEI apskaitos vienetų sistemos valdytojui yra kompensuojamos administravimo funkcijų vykdymo sąnaudos, neatsižvelgiant ir neįvertinant poreikio atlikti papildomas investicijas, taip pat nėra atsižvelgiama į investicijų grąžos normą projektuojant investicijų grąžą ilguoju laikotarpiu. Siūloma ADĮ projekto 9 straipsniu keičiamo Alternatyviųjų degalų įstatymo 18 straipsnio 10 dalį išdėstyti taip:

„10. DAEI apskaitos vienetų sistemos sukūrimas ir administravimas yra finansuojamas DAEI apskaitos vienetų sistemos dalyvių įmokomis, kurios surenkamos ir administruojamos energetikos ministro nustatyta tvarka ir sąlygomis. DAEI apskaitos vienetų sistemos valdytojas DAEI apskaitos vienetų sistemos dalyvių įmokas nustato suderinęs su Taryba. Nustatant įmokas, atsižvelgiama į investicijas, patirtas tobulinant DAEI apskaitos vienetų sistemos funkcionalumą, įskaitant protingumo kriterijus atitinkančią investicijų grąžą, ir į DAEI apskaitos vienetų sistemos administravimo sąnaudas, kurios apskaičiuojamos atsižvelgiant į DAEI apskaitos vienetų sistemos dalyvių veiklos mastą vertinant DAEI apskaitos vienetų sistemos dalyvių patiektus degalų kiekius, už kuriuos buvo sugeneruotas atitinkamas DAEI apskaitos vienetų skaičius. DAEI apskaitos vienetai, padauginę iš šio įstatymo 16 straipsnio 12 dalyje nustatytų daugiklių, nustatant DAEI apskaitos vienetų sistemos dalyvių įmokas, nėra laikomi papildomai sugeneruotais DAEI apskaitos vienetais.“.

2.5. Atsižvelgdami į tai, kad šiuo metu Alternatyviųjų degalų įstatymo 19 straipsniu Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (toliau – VERT) suteiktos teisės atlikti patikrinimus mažmeninės prekybos degalais vietose ir akciziniuose sandėliuose, tačiau praktikoje degalai taip pat yra naudojami ir pas galutinius vartotojus, siūlome nustatyti, kad VERT galės tikrinti ir degalų siuntas, kurios keliauja pas galutinius vartotojus, įsigijusius degalus didmeninėje rinkoje. Taip pat, įvertinus ADĮ projekte pateiktą pasiūlymą, kad atliekant patikrinimus ta pati degalų siunta būtų tikrinama akciziniame sandėlyje ir pristatymo į degalinę metu, manoma, kad pasiūlymas netikslingas, nes neužtikrins efektyvios kontrolės ir sukurs priežiūros institucijoms papildomą finansinę naštą ir papildomų žmogiškųjų resursų poreikį. Siekiant užtikrinti kelių, susijusių siuntos patikrinimų, sąsają, turi būti vykdoma daugiau patikrinimų dėl degalų, tiekiamų iš akcizinio sandėlio, ir tų pačių degalų, jau sumaišytų mažmeninės prekybos vietoje. Siūlytina tobulinti ADĮ projekto 10 straipsniu keičiamo Alternatyviųjų degalų įstatymo 19 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Taryba, vadovaudamasi šio įstatymo, Energetikos įstatymo, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatomis ir Tarybos nustatyta tvarka, kontroliuodama ir prižiūrėdama šio įstatymo 16 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų įpareigojimų ir reikalavimų vykdymą, atlieka patikrinimus dėl DAEI apskaitos vienetų sistemos dalyvių degalų ir degalų iš atsinaujinančių išteklių

kiekių ir rūšių atitikties DAEI apskaitos vienetų sistemoje, Akcizų informacinėje sistemoje ir (ar) Integruotoje muitinės informacinėje sistemoje pateiktiems duomenims, vertindama dokumentus ir atlikdama faktinius degalų ir degalų iš atsinaujinančių išteklių kiekių patikrinimus. Tarybos atliekamos patikrinimo procedūrose pagal kompetenciją dalyvauja Tarybos įgalioti valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, kurie ima mėginius dėl degalų ir biodegalų sudėties ir rūšies nustatymo. Taryba, Tarnyba ir Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos bendradarbiauja atliekant patikrinimus akciziniuose sandėliuose, kuriuose vykdomos degalų ir biodegalų maišymo procedūros. Patikrinimai mažmeninės prekybos degalais vietose ir akciziniuose sandėliuose, iš kurių degalų ir biodegalų mišiniai tiekiami į mažmeninės prekybos degalais vietas ir (ar) galutiniams vartotojams, gali būti atliekami koordinuotai. Taryba ir Tarnyba, siekdama nustatyti atitiktį šio įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nustatytiems reikalavimams turi teisę atlikti patikrinimus dėl degalų, tiekiamų iš akcizinio sandėlio, ir tų pačių degalų, sumaišytų mažmeninės prekybos vietose.“.

2.6. Atsižvelgiant į ADĮ projekte nustatytus reikalavimus, kad kiekviename vidaus rinkai patiekiamame benzino ir dyzelino litre būtų atitinkamas kiekis biodegalų, siūlytina tobulinti nuostatas, susijusias su sankcijomis, kurios taikomos, jeigu kiekviename benzino ar dyzelino litre nėra atitinkamo kiekio biodegalų. Šiuo metu ADĮ projekte numatytos sankcijos yra nepakankamos, atsižvelgiant į tai, kad patikrinimai degalinėse nėra nuolatiniai, kyla piktnaudžiavimo rizikos, kad biodegalai nebūtų įmaišomi į pasirinktas degalų siuntas, kadangi, atsižvelgiant į tipinį degalinių dydį, degalinių operatoriams grėstų nuo 2 tūkstančių iki 4 tūkstančių eurų dydžio sankcijos, kurių dydis gali paskatinti nemaišyti biodegalų. Siekiant užtikrinti, kad sankcijos būtų atgrasančios ir kad tuo pačiu būtų atsižvelgiama į pažeidimo padarymo mastą, siūloma nustatyti fiksuotosios ir kintamosios sankcijos kombinaciją. Siūlytina tobulinti ADĮ projekto 16 straipsniu keičiamo Alternatyviųjų degalų įstatymo 32 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) už patikrinimų, nurodytų šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje metu nustatytus pažeidimus skiria baudą, kurios dydis yra apskaičiuojamas susumuojant fiksuotą dešimties tūkstančių eurų baudos dydį ir kintamą baudos dydį, kuris lygus neįvykdytai reikalavimo daliai, išreikštai energine verte (megadžauliais), padauginus ją iš dvidešimties euro centų;“.

2.7. ADĮ projekto 16 straipsniu keičiamo įstatymo 32 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatoma, kad už įpareigojimo registruotis DAEI apskaitos vienetų sistemoje ir informacijos, deklaruojant privalomus deklaruoti duomenis, nepateikimą, Taryba skiria įspėjimą arba baudą iki dešimties tūkstančių eurų. Jeigu degalų tiekėjas pakartotinai nevykdo Tarybos reikalavimų, Taryba Energetikos įstatymo nustatyta tvarka turi teisę sustabdyti įpareigojimo nevykdančio degalų tiekėjo leidimo verstis mažmenine prekyba nefasuotais naftos produktais ir (ar) leidimo verstis didmenine prekyba nefasuotais naftos produktais galiojimo terminą. Atsižvelgiant į tai, kad reikalavimai dėl registravimosi apskaitos vienetų sistemoje ir privalomo duomenų deklaravimo yra nustatyti pačiame įstatyme, o neiškeliami Tarybos, taip pat atsižvelgiant į tai, kad paprastai yra sustabdomas leidimo galiojimo terminas, o ne pats leidimas, siūloma tobulinti ADĮ projekto 16 straipsniu keičiamo Alternatyviųjų degalų įstatymo 32 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) už šio įstatymo 16 straipsnio 4 dalyje nustatyto įpareigojimo registruotis DAEI apskaitos vienetų sistemoje ir šio įstatymo 18 straipsnio 4 dalyje nustatytos pareigos deklaruoti vidaus rinkai patiektus degalus ir pateikti nurodytą informaciją nevykdymą skiria įspėjimą arba baudą iki dešimties tūkstančių eurų, vadovaudamasi šio įstatymo 33 straipsnyje nurodyta atsakomybės už pažeidimus vykdančią reguliuojamąją veiklą taikymo tvarka. Jeigu degalų tiekėjas per 12 kalendorinių mėnesių laikotarpį pakartotinai nevykdo šiame punkte nustatytų reikalavimų, Taryba Energetikos įstatymo nustatyta tvarka turi teisę sustabdyti įpareigojimo nevykdančio degalų tiekėjo leidimo verstis mažmenine prekyba nefasuotais naftos produktais ir (ar) leidimo verstis didmenine prekyba nefasuotais naftos produktais galiojimą;“.

2.8. Atsižvelgiant į šio Nutarimo 2.7 papunktyje išdėstytą argumentaciją, siūloma Alternatyviųjų degalų įstatymo 32 straipsnio 2 dalies 1 punktą išdėstyti taip:

„1) už reikalavimų, nustatytų šio įstatymo 16 straipsnio 6 dalyje nevykdymą skiria baudą, kurios dydis yra apskaičiuojamas susumuojant fiksuotą dešimties tūkstančių eurų baudos dydį ir

kintamą baudos dydį, kuris lygus neįvykdytai reikalavimo daliai, išreikštai energine verte (megadžauliais), padauginus ją iš dvidešimties euro centų;“.

2.9. ADĮ projektu nustatoma, kad už ADĮ 32 straipsnio 1 dalies 2 punkte ir 32 straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytus pažeidimus taikomos fiksuoto dydžio sankcijos, todėl nebelieka prasmės už šiose nuostatose nurodytus pažeidimus atsižvelgti į atsakomybę sunkinančias ar lengvinančias aplinkybes. Siūlytina ADĮ projekto 17 straipsniu keičiamo Alternatyviųjų degalų įstatymo 33 straipsnio 1 dalies nuostatą iki dvitaškio išdėstyti taip:

„1. Degalų tiekėjams, transporto sektoriaus gamtinių dujų tiekėjams ir subjektams, vykdantiems mažmeninės prekybos degalais veiklą, už pažeidimus, nurodytus šio įstatymo 32 straipsnio 1 dalies 3, 4 ir 5 punktuose ir 2 dalies 2 ir 3 punktuose, taikant atsakomybę atsižvelgiama į:“.

2.10. Atsižvelgiant į šio Nutarimo 2.9 papunktyje išdėstytą argumentaciją siūloma ADĮ projekto 17 straipsniu keičiamo Alternatyviųjų degalų įstatymo 33 straipsnio 3 dalies 4 punktą išdėstyti taip:

„4) padarė pažeidimą, dėl kurio jam per paskutinius 12 mėnesių buvo skirta bauda už šio įstatymo 32 straipsnio 1 dalies 3, 4 ir 5 punktuose ir 2 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytus pažeidimus.“.

2.11. Šiuo metu Alternatyviųjų degalų įstatymą pažeidusiems degalų tiekėjams yra numatytos sankcijų taikymo procedūros, VERT skirdama sankcijas priima nutarimus dėl sankcijų taikymo, tačiau tie nutarimai nėra viešai skelbiami, nors informacija apie degalų tiekėjus, kuriems buvo pritaikytos sankcijos yra prieinama pagal individualius paklausimus. Siekiant užtikrinti, kad sankcijų skyrimo procedūros bus atliekamos objektyviai ir skaidriai, taip pat siekiant užtikrinti vartotojų teisę žinoti apie reguliuojančios institucijos taikomas sankcijas įmonėms, kurių prekes (degalus) vartotojai įsigyja, siūlytina nustatyti, kad informacija apie sankcijas, kurios buvo skiriamos už Alternatyviųjų degalų įstatymo 32 straipsnyje numatytus pažeidimus, bus prieinama viešai, VERT interneto svetainėje ir skelbiama netrumpiau kaip 5 metus. Siūlytina ADĮ projekto 17 straipsnį papildyti keičiamo Alternatyviųjų degalų įstatymo 33 straipsnio 12 dalies pakeitimu ir jį išdėstyti taip:

„12. Tarybos ar Tarnybos sprendimo, kuriuo skiriama bauda, nuorašas asmeniui išsiunčiamas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos. Tarybos ar Tarnybos sprendimai, kuriais skiriama bauda, skelbiami viešai, interneto svetainėje, Tarybos ir Tarnybos nustatyta tvarka, nepažeidžiant asmens duomenų apsaugos, valstybės, tarnybos, komercinės, banko, profesinės ir kitų įstatymų saugomų paslapčių apsaugos reikalavimų, taip pat fizinio asmens teisės į privataus gyvenimo neliečiamumą. Sprendimai skelbiami 5 metus nuo jų paskelbimo dienos“.

2.12. Atsižvelgiant į tai, kad ADĮ projekto 16 straipsniu keičiamas Alternatyviųjų degalų įstatymo 32 straipsnis, reglamentuojantis atsakomybę už pažeidimus vykdant reguliuojamą veiklą, siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 6 punkte įtvirtintą aiškumo principą, reiškiantį, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas, būtina įtvirtinti taikymo nuostatą, kuri aiškiai nustatytų, kaip turės būti užbaigiamos pradėtos sankcijų skyrimo procedūros ir kokios sankcijos turės būti skiriamos. Siūloma papildyti ADĮ projekto 18 straipsnį 3 dalimi nustatant, kad iki įstatymo įsigaliojimo dienos Tarybos nustatyta tvarka pradėtos sankcijų skyrimo procedūros bus užbaigiamos vadovaujantis iki įstatymo įsigaliojimo dienos galiojusiomis nuostatomis.

2.13. ADĮ projekto 12 straipsniu siūloma įpareigoti DAEI apskaitos vienetų sistemos valdytoją užtikrinti, kad DAEI apskaitos vienetų sistema per sąsają bus susieta su Europos Sąjungos degalų duomenų baze, tai pareikalaus papildomų DAEI apskaitos vienetų sistemos valdytojo investicijų į DAEI sistemos tobulinimą. Šiuo metu Alternatyviųjų degalų įstatyme DAEI apskaitos vienetų sistemos valdytojui yra kompensuojamos administravimo funkcijų vykdymo sąnaudos, neatsižvelgiant ir neįvertinant poreikio atlikti papildomas investicijas, taip pat nėra atsižvelgiama į investicijų grąžos normą projektuojant investicijų grąžą ilguoju laikotarpiu. Siūloma ADĮ projekto 9 straipsniu keičiamo Alternatyviųjų degalų įstatymo 18 straipsnio 10 dalį išdėstyti taip:

„10. DAEI apskaitos vienetų sistemos sukūrimas ir administravimas yra finansuojamas DAEI apskaitos vienetų sistemos dalyvių įmokomis, kurios surenkamos ir administruojamos energetikos

ministro nustatyta tvarka ir sąlygomis. DAEI apskaitos vienetų sistemos valdytojas DAEI apskaitos vienetų sistemos dalyvių įmokas nustato suderinęs su Taryba. Nustatant įmokas, atsižvelgiama į investicijas, patirtas tobulinant DAEI apskaitos vienetų sistemos funkcionalumą, įskaitant protingumo kriterijus atitinkančią investicijų grąžą, ir į DAEI apskaitos vienetų sistemos administravimo sąnaudas, kurios apskaičiuojamos atsižvelgiant į DAEI apskaitos vienetų sistemos dalyvių veiklos mastą vertinant DAEI apskaitos vienetų sistemos dalyvių patiektus degalų kiekius, už kuriuos buvo sugeneruotas atitinkamas DAEI apskaitos vienetų skaičius. DAEI apskaitos vienetai, padauginę iš šio įstatymo 16 straipsnio 12 dalyje nustatytų daugiklių, nustatant DAEI apskaitos vienetų sistemos dalyvių įmokas, nėra laikomi papildomai sugeneruotais DAEI apskaitos vienetais.“.

2.14. Atsižvelgiant į teisėkūros procesų trukmę, siūloma nustatyti vėlesnį ADĮ projekto įsigaliojimo terminą, nustatant, kad ADĮ projektas, išskyrus ADĮ projekto 18 straipsnio 3 dalį, ADĮ projekto 5, 7 ir 15 straipsnius, įsigalioja 2025 m. gegužės 21 d. Taip pat, siekiant tinkamai pasiruošti ADĮ projekto įgyvendinimui, teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais parengti ir patvirtinti ADĮ projekto nuostatomis įgyvendinti reikalingus teisės aktus, siūloma patikslinti ADĮ projekto 18 straipsnio 3 dalies 1 punktą, nustatant, kad energetikos ministras iki 2025 m. gegužės 20 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus. Atsižvelgiant į tai, kad 2025 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo Nr. XIV-196 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIV-2966 (toliau – Įstatymas Nr. XIV-2966), kuriuo buvo pakeistos Alternatyviųjų degalų įstatymo 1 ir 2 straipsnio nuostatos, kurios keičiamos ir ADĮ projektu, siūloma suderinti Įstatymo Nr. XIV-2966 ir ADĮ projekto nuostatas.

3. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo Nr. XIV-196 2, 17 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2755 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-4242 (toliau – ADĮ projektas II) ir pasiūlyti Seimui tobulinti ADĮ projektą II atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

3.1. Atsižvelgiant į palaipsniui augantį elektromobilių naudotojų skaičių yra tikslinga maksimaliai išnaudoti elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių indėlį į transporto sektoriaus dekarbonizacijos tikslus, sudarant galimybes DAEI apskaitos vienetus, energetikos ministro nustatyta tvarka, suteikti privatiems elektromobilių įkrovimo stotelių valdytojams už elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, patiektą į elektrines transporto priemones per jiems priklausančias elektromobilių įkrovimo prieigas. Siūloma pakeisti ADĮ projekto II 2 straipsniu siūlomą naują Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo 17 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. DAEI apskaitos vienetai viešai prieinamų ir privačių įkrovimo prieigų operatoriams, keleivių ir krovinių vežėjams elektrinėmis transporto priemonėmis ir geležinkelio įmonėms (vežėjams) suteikiami už elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, patiektą į elektrines transporto priemones, jeigu jie atitinka dalyvavimo DAEI apskaitos vienetų sistemoje ir elektros energijos, patiektos į elektrines transporto priemones, kiekio apskaičiavimo reikalavimus, nustatytus DAEI apskaitos vienetų sistemos administravimo tvarkos apraše. Viešai prieinamų ir privačių įkrovimo prieigų operatoriams, keleivių ir krovinių vežėjams elektrinėmis transporto priemonėmis DAEI apskaitos vienetai suteikiami tik už elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, patiektą į elektrines transporto priemones per jiems priklausančias ir (ar) kitais teisėtais pagrindais valdomas elektromobilių įkrovimo prieigas. DAEI apskaitos vienetai, energetikos ministro nustatyta tvarka, taip pat gali būti suteikiami už elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, patiektą į elektrines transporto priemones per privačias (įskaitant namų ūkiuose naudojamas) elektromobilių įkrovimo prieigas.“.

3.2. Atsižvelgiant į tai, kad šio Nutarimo 3.1 papunkčiu siūloma išplėsti DAEI apskaitos vienetų sistemą, siekiant tinkamai pasiruošti šių nuostatų įgyvendinimui ir priimti reikalingus įgyvendinamuosius teisės aktus, siūloma nustatyti, kad ADĮ projektu II keičiamo Alternatyviųjų degalų įstatymo Nr. XIV-196 2, 17 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIV-2755 įsigalioja 2026 m. gegužės 1 d. Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad 2025 m. kovo 13 d. Seimas priėmė Alternatyviųjų degalų įstatymo Nr. XIV-196 2, 17 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2755 pakeitimo įstatymą Nr. XV-123, būtina suderinti ADĮ projekto II nuostatas, be kita ko, pakeičiant įstatymo

pavadinimą ir laikantis teisingumo ministro tvirtinamų teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, išdėstyti įstatymą nauja redakcija.

4. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 16, 17, 21¹, 22, 31, 39, 48, 48¹, 48², 48³, 52¹, 73², 75² straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo septintuoju² skirsniu įstatymo projektui Nr. XIVP-4239 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIVP-4239) ir pasiūlyti Seimui jį tobulinti, atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

4.1. Siūloma atsisakyti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 4 straipsnio 8 dalies, kuria siūloma papildyti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 21¹ straipsnį nauja 8 dalimi, Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 5 straipsnio 12 ir 13 dalių, kuriomis siūloma papildyti Elektros energetikos įstatymą 22 straipsnį 9⁹ ir 9¹⁰ dalimis, suteikiančioms galimybę vystytojams atskirti plėtojamų elektrinių projektus į kelis atskirus projektus, ir Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 18 straipsnio 5 dalies, kuria nustatomas Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 5 straipsnio 12 dalies taikymas, atsižvelgiant į tai, kad siūlomas reguliavimas sudaro galimybę atskyrus ketinimų protokolus projektus vėliau plėtoti tam pačiam plėtotojui tik jau kitame prijungimo taške didinant neskaidrių sandorių riziką. Siūlomas reguliavimas taip pat sumažins rinkos dalyvių pasitikėjimą laisvų elektros tinklų pralaidumų rezervavimo sistema, kadangi suteiks asmenims, nesiekiantiems plėtoti projektų patiems, pasinaudoti galimybe elektros tinklų pralaidumus parduoti antrinėje pralaidumų rezervavimo rinkoje ir taip sukurs patekimo į rinką barjerus naujiems potencialiems gamintojams.

4.2. Siūloma atsisakyti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 2 straipsnio 3 dalies, kuria buvo siūloma papildyti Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnį 30 dalimi, kaip perteklinės ir nesukuriančios pridėtinės vertės, įvertinant tai, kad reguliavimas, kurio tikslas yra užtikrinti saugų ir patikimą vėjo elektrinių eksploatavimą ir gerinti eksploatuojamų vėjo elektrinių priežiūrą, jau nustatytas. Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme įtvirtinta pareiga VERT kontroliuoti energetikos objektų, energetikos įrenginių techninę saugą, eksploatavimą, energijos ir energijos išteklių gamybos, perdavimo, skirstymo, tiekimo patikimumą ir vartojimo efektyvumą, VERT tvirtinamuose teisės aktuose nustatyta informacijos apie ūkio subjektų reguliuojamą veiklą elektros energetikos, atsinaujinančių išteklių energijos sektoriuose teikimo tvarka, teikiamos informacijos apimtis ir forma bei reglamentuota ūkio subjektų technologinio, finansinio ir vadybinio pajėgumo įvertinimo tvarka ir sąlygos.

4.3. Atsižvelgiant į tai, jog Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 5 straipsniu keičiamo Elektros energetikos įstatymo 22 straipsnio 9 dalies 7 punkte nėra aiškiai nurodyta, nuo kurios dienos skaičiuojamas terminas, siūloma nustatyti, kad terminas skaičiuojamas nuo „gamintojo prašymo sudaryti elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartį gavimo dienos“.

4.4. Elektros energetikos įstatymo 22 straipsnio 9 dalies 12 punkte įtvirtinta, kad gamintojas privalo pateikti operatoriui dokumentus, pagrindžiančius, kad žemės sklypo plotas pakankamas siekiamos įrengtosios galios ir (ar) kitų techninių parametrų ir technologijos elektrinei plėtoti. Teritorijos vertinimo kriterijai nustatomi Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos apraše. Vadovaujantis Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Leidimų taisyklės), 20 punktu, kartu su prašymu išduoti leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ar su prašymu išduoti leidimą plėtoti energijos kaupimo pajėgumus asmuo privalo pateikti dokumentus, patvirtinančius žemės naudojimo ir planuojamo energetikos objekto (elektrinės arba hibridinės elektrinės ar energijos kaupimo įrenginio) ir su juo susijusios įrangos statybos vietos parinkimo reikalavimus (Leidimų taisyklių 20.3.1 ir 20.3.2 papunkčiuose nurodomi konkretūs dokumentai, kurie privalo būti pateikti). Vėliau teritorijos, kuriose planuojama plėtoti elektrinės, yra vertinamos ir statybų procese, išduodant ir (ar) patvirtinant atitinkamus dokumentus (statybą leidžiantį dokumentą, techninį darbo projektą). Vadinasi teritorija (žemės sklypai) yra tikrinami tris kartus, trijose skirtingose institucijose. Atsižvelgiant į tai, kad vienas iš Devynioliktosios Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa), uždavinių yra biurokratijos mažinimas ir procesų spartinimas, siūloma

atsisakyti pareigos tinklų operatoriams tikrinti žemės sklypų nuosavybės ar kito teisėto valdymo pagrindus ir nustatyti, kad privaloma pateikti patvirtinimą, jog pasirinkto ploto užtenka plėtoti elektrines. Siūloma įtvirtinti patvirtinimo formą, kurioje bus nurodoma, kokia teritorija reikalinga konkrečiai elektrinei plėtoti ir asmuo pasirašydamas patvirtinimą įsipareigos užtikrinti, kad bus pasirinkta pakankamai teritorijos konkrečiam elektrinės galingumui. Šią patvirtinimo formą bus privaloma pateikti tinklų operatoriams. Taip bus užtikrinta, kad ketinimų protokolo pasirašymo stadijoje nebus stabdomi procesai, kuomet pateiktus netikslius dokumentus, tinklų operatoriai prašys juos tikslinti, nepaisant to, kad teikiama informacija vėliau gali keistis ir bus tikrinama kitų kompetentingų institucijų. Siūloma papildyti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 5 straipsnį papildomu pakeitimu ir Elektros energetikos įstatymo 22 straipsnio 9 dalies 12 punktą išdėstyti taip:

„12) teritorija, kurioje gamintojas ketina plėtoti elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių elektrinę. Gamintojas privalo pateikti operatoriui patvirtinimą, kad žemės sklypo plotas pakankamas siekiamos įrengtosios galios ir (ar) kitų techninių parametrų ir technologijos elektrinei plėtoti. Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos apraše nustatoma pavyzdinė patvirtinimo forma;“.

4.5. Atsižvelgiant į tai, kad įstatyme turi būti nustatytos aiškos sąlygos ir kriterijai, kuriais remdamosi institucijos vykdo savo funkcijas ir priima atitinkamus sprendimus, siūloma Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 5 straipsnio 5 dalimi keičiamo Elektros energetikos įstatymo 22 straipsnio 9 dalies 13 punktą išdėstyti taip:

„13) savivaldybės, kurioje numatoma statyti ar įrengti elektrinę, mero patvirtinimas, kad planuojamos plėtoti elektrinės įrengimas ar statyba, vadovaujantis galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais, teritorijų planavimą reglamentuojančiais teisės aktais, saugomų teritorijų nuostatais, yra galimi. Savivaldybės mero patvirtinimą gamintojui ir tinklų operatoriui privalo pateikti per 10 darbo dienų nuo gamintojo prašymo gavimo dienos. Jeigu per 10 darbo dienų savivaldybės meras nepateikia patvirtinimo ar argumentuoto prieštaravimo, laikoma, kad planuojamos plėtoti elektrinės įrengimas ar statyba yra galimi;“.

4.6. Atsižvelgiant į tai, kad 2024 m. lapkričio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos statybos įstatymo pakeitimai, numatantys, kad statinio statybai reikia parengti techninį darbo projektą, taip pat į tai, kad Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 5 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad sausumoje vystomiems elektrinių, hibridinių elektrinių projektams operatoriaus tinklų daliai privaloma parengti techninį darbo projektą, tikslinga analogišką reguliavimą numatyti ir projektams, vystomiems Lietuvos jūrinėje dalyje Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 22 ir 22¹ straipsnių pagrindu. Siūloma Įstatymo projekto XIVP-4239 5 straipsnio 10 dalimi keičiamo Elektros energetikos įstatymo 22 straipsnio 9⁴ dalies 3 punktą išdėstyti taip:

„3) gamintojo įsipareigojimas pateikti tinklų operatoriaus tinklo dalies projektinius pasiūlymus, kai tokie pasiūlymai yra privalomi vadovaujantis Statybos įstatymu, gauti tinklų operatoriaus dalies statybą leidžiantį dokumentą ir parengti bei su tinklų operatoriumi suderinti tinklų operatoriaus dalies techninį darbo projektą, atitinkantį prijungimo sąlygas ir tinklų operatoriaus suderintus projektinius pasiūlymus, jei toks techninis darbo projektas yra privalomas vadovaujantis Statybos įstatymu. Tinklų operatorius savo pastabas dėl gamintojo pateiktų tinklų operatoriaus tinklo dalies projektinių pasiūlymų ar tinklų operatoriaus dalies techninio darbo projekto, pateikia per ne ilgesnį kaip 20 darbo dienų laikotarpį. Gamintojas per ne ilgesnį kaip 20 darbo dienų laikotarpį įvertina pateiktas pastabas ir pateikia tinklų operatoriui patikslintus tinklų operatoriaus tinklo dalies projektinius pasiūlymus arba operatoriaus dalies techninį darbo projektą. Patikslintus tinklų operatoriaus tinklo dalies projektinius pasiūlymus arba patikslintą tinklų operatoriaus dalies techninį darbo projektą, tinklų operatorius turi suderinti per ne ilgesnį kaip 10 darbo dienų laikotarpį nuo projektinių pasiūlymų ar techninio darbo projekto, atitinkančio Statybos įstatymą, pateikimo tinklų operatoriui dienos;“.

4.7. Elektros energetikos įstatymo 39 straipsnio 2¹ dalyje yra nustatyta skirstomųjų elektros tinklų pralaidumų rezervavimo prioriteto tvarka, pagal kurią pagrindinis prioritetas rezervuojant pralaidumus yra skiriamas atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų (toliau – AIEB) ar piliečių energetikos bendrijų (toliau – PEB) tais atvejais, kai šių bendrijų narių, dalininkų ar dalyvių susirinkime savivaldybių institucijoms, savivaldybių įstaigoms priklauso daugiau negu 51 procento

balsų dauguma ir ne mažiau kaip 40 procentų šių bendrijų eksploatuojamų atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių įrengtosios galios, ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo leidimo gaminti elektros energiją gavimo dienos bus skirta mažinti energijos nepriteklių ir (ar) teikti naudą pažeidžiamiesiems vartotojams, atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektros energijos gamybos įrenginiams prijungti. Pagal Elektros energetikos įstatymo 39 straipsnio 2¹ dalyje nustatytą prioritetų rezervavimo tvarką, elektros tinklų pralaidumai bus rezervuojami tik AIEB ir PEB skiriančioms ne mažiau kaip 40 procentų elektrinių įrengtosios galios teisę į socialinę pašalpą turintiems gyventojams, todėl mažesnę kaip 40 procentų elektrinių įrengtąją galią skiriančios AIEB ir PEB naudotųsi pralaidumais rezervuotais paprastoms AIEB ir PEB. Siekiant atlaisvinti nepanaudojamus rezervuotus pralaidumus ir užtikrinti, kad pralaidumai bus rezervuojami pagal Elektros energetikos įstatymo 39 straipsnio 2¹ dalyje nustatytus prioritetus, būtina patikslinti Elektros energetikos įstatymo 39 straipsnio 2¹ dalį, suteikiant teisę atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos, orientuotoms į nepritekliaus mažinimą, prioriteto tvarka rezervuoti pralaidumus, kai ne mažiau kaip 20 procentų šių bendrijų eksploatuojamų atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių įrengtosios galios bus skirta mažinti energijos nepriteklių ir (ar) teikti naudą pažeidžiamiesiems vartotojams. Taip bus užtikrinama, kad kiekviena subjektų grupė rezervuos joms skirtus pralaidumus. Nustatius, jog ne mažiau kaip 20 procentų bendrijų eksploatuojamų atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių įrengtosios galios bus skirta mažinti energijos nepriteklių ir (ar) teikti naudą pažeidžiamiesiems vartotojams, bus užtikrinta, kad savivaldybės kurs tokias AIEB ir (ar) PEB, kurių pastatytose elektrinėse pagamintos elektros energijos kiekio užteks patenkinti tiek savivaldybės ir jos įstaigų, tiek ir pažeidžiamų vartotojų poreikius. Savivaldybės ir jos įstaigos poreikiai yra didesni nei pažeidžiamų vartotojų, tačiau šiuo metu įtvirtintas įpareigojimas paskirstyti 40 procentų pažeidžiamiesiems vartotojams dirbtinai stabdo savivaldybių įkurtai AIEB ir (ar) PEB statyti didesnio galingumo elektrines, kadangi bus sukurti pertekliniai pajėgumai pažeidžiamiesiems vartotojams, kurie nebus paskirstyti dėl nesamo tokio kiekio pažeidžiamų vartotojų. Statant mažesnio galingumo elektrines, kurių 40 procentų atitiks pažeidžiamų vartotojų skaičių, neužtikrins viso savivaldybės ir jų įstaigoms reikalingo elektros energijos poreikio. Taip pat būtina užtikrinti, kad AIEB ir (ar) PEB, orientuotoms į nepritekliaus mažinimą, bus kuriamos išskirtinai savivaldybių, jų įmonių bei įstaigų. Šiuo metu esamas reglamentavimas to neužtikrina ir suteikia teisę rezervuoti pralaidumus bet kokios sudėties AIEB ir (ar) PEB. PEB dalyviais gali būti ir didelės įmonės, veikiančios komerciniais tikslais, dėl ko yra rizika, kad verslas, siekdamas pasinaudoti prioritetine grupe, kurs PEB. Siūloma Įstatymo projektu Nr. XIVP-4239 keičiamo Elektros energetikos įstatymo 39 straipsnio 2¹ dalies 1 punktą išdėstyti taip:

„1) atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų ar piliečių energetikos bendrijų, kai jų dalyviais yra savivaldybė, jos įstaigos ir (ar) įmonės, ir ne mažiau kaip 20 procentų šių bendrijų eksploatuojamų atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių įrengtosios galios, ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo leidimo gaminti elektros energiją gavimo dienos bus skirta mažinti energijos nepriteklių ir (ar) teikti naudą pažeidžiamiesiems vartotojams, atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektros energijos gamybos įrenginiams prijungti;“.

4.8. Gamintojų, siekiančių prijungti elektros energijos gamybos įrenginį prie elektros tinklų, pateiktas prievolių įvykdymo užtikrinimas, vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo 21¹ straipsnio 2 dalimi gali būti sumažintas, atsižvelgiant į patirtas faktines jo įsipareigojimų ir įvykdymo išlaidas, tačiau energijos kaupimo įrenginį planuojantiems statyti ar įrengti asmenims toks reguliavimas nėra nustatytas. Siekiant užtikrinti teisinės sistemos vientisumą ir atsižvelgiant į tai, kad vienas iš Devynioliktosios Vyriausybės programos prioritetų yra energijos kaupimo įrenginių plėtra ir reguliacinės aplinkos gerinimas, siūlytina energijos kaupimo įrenginį planuojantiems statyti ar įrengti asmenims taikyti vienodą teisinį reguliavimą, kuris yra taikomas gamintojams. Siūloma Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 10 straipsniu keičiamo Elektros energetikos įstatymo 48² straipsnį papildyti nauja 11 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„11. Šio straipsnio 10 dalyje nurodytas energijos kaupimo įrenginį planuojančio statyti ar įrengti asmens prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis gali būti sumažintas Vyriausybės įgaliotos

institucijos nustatyta tvarka ir sąlygomis, atsižvelgiant į energijos kaupimo įrenginio savininko patirtas faktines jo išpareigojimų įvykdymo išlaidas.“.

4.9. Siekiant suvienodinti teisinį reguliavimą taikomą gamintojams ir energijos kaupimo įrenginį planuojantiems statyti ar įrengti asmenims, siūloma energijos kaupimo įrenginį planuojantiems statyti ar įrengti asmenims suteikti teisę, nepasibaigus ketinimo protokolo galiojimo terminui, sumažinti ketinimų protokole nurodytą energijos kaupimo įrenginio leistiną generuoti galią ar įrengtąją galią, nustatant, kad tokiu atveju tinklų operatorius pasinaudos pateiktu prievolių įvykdymo užtikrinimu ta dalimi, kuri bus apskaičiuojama vertinant sumažintą galios dydžio dalį. Siūloma Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 10 straipsniu keičiamo Elektros energetikos įstatymo 48² straipsnį papildyti nauja 12 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„12. Energijos kaupimo įrenginį planuojantis įrengti ar statyti asmuo turi teisę nepasibaigus ketinimo protokolo galiojimo terminui kreiptis į tinklų operatorių, siekdamas sumažinti ketinimų protokole nurodytą energijos kaupimo įrenginio leistiną generuoti galią ar įrengtąją galią. Šiuo atveju tinklų operatorius pasinaudoja prievolių įvykdymo užtikrinimo dalimi, kuri apskaičiuojama šio straipsnio 21 dalyje nurodyta tvarka, išskyrus atvejus, kai šioje dalyje nurodyti veiksmai įvykdomi dėl aplinkybių, kurių energijos kaupimo įrenginį planuojantis įrengti ar statyti asmuo negalėjo kontroliuoti ir numatyti ketinimų protokolo ir (ar) energijos kaupimo įrenginio planuojančio įrengti ar statyti asmens energijos kaupimo įrenginių prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties sudarymo metu, ir negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti, taip pat dėl įstatymų nustatytų kitų aplinkybių, kai nėra šio energijos kaupimo įrenginį planuojančio įrengti ar statyti asmens kaltės.“.

4.10. Atsižvelgiant į šio Nutarimo 4.7 papunktyje išdėstytus argumentus ir siūlomus pakeitimus, siūloma aiškiai įtvirtinti, kokia dalimi tinklų operatorius gali pasinaudoti pateiktu prievolių įvykdymo užtikrinimu, kai yra pateiktas prašymas leisti sumažinti energijos kaupimo įrenginio leistiną generuoti galią ar įrengtąją galią. Siūloma pakeisti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 10 straipsniu keičiamo Elektros energetikos įstatymo 48² straipsnio 21 dalį ir ją išdėstyti taip:

„21. Jeigu energijos kaupimo įrenginį planuojantis įrengti ar statyti asmuo nutraukia ketinimų protokolą, tinklų operatorius pasinaudoja pateikto prievolių įvykdymo užtikrinimo dalimi, kuri apskaičiuojama 0,041 euro už 1 kW dauginant iš laikotarpio nuo prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikimo dienos iki dienos, kai asmuo nutraukia ketinimų protokolą arba baigiasi šio straipsnio 11 dalies 3 punkte nurodytas terminas ir asmuo nesikreipia dėl leidimų plėtoti energijos kaupimo pajėgumus išdavimo, išreikšto dienomis, išskyrus atvejus, kai ketinimų protokolą nutraukiamas dėl aplinkybių, kurių energijos kaupimo įrenginį planuojantis įrengti ar statyti asmuo negalėjo kontroliuoti ir numatyti ketinimų protokolo ir (ar) energijos kaupimo įrenginio prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties sudarymo metu ir negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti, taip pat dėl įstatymų nustatytų kitų aplinkybių, kai nėra šio asmens kaltės. Tuo atveju, kai tinklų operatorius pasinaudoja energijos kaupimo įrenginį planuojančio įrengti ar statyti asmens, siekiančio sumažinti energijos kaupimo įrenginio leistiną generuoti galią ar įrengtąją galią, pateikta prievolių įvykdymo užtikrinimo dalimi, vertinama tik sumažinta leistina generuoti galia ar įrengtoji galia.“.

4.11. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 11 straipsniu keičiamo Elektros energetikos įstatymo 48² straipsnio 11 dalyje yra reglamentuojamas leidimų generuoti elektros energiją išdavimas energijos kaupimo įrenginių savininkams, tačiau padaryta redakcinė klaida pirmajame sakinyje ir minimas gamintojas vietoje energijos kaupimo įrenginio savininko, todėl siūloma patikslinti vartojant formuluotę „<...> energijos kaupimo įrenginių savininkas per 10 darbo dienų nuo <...>“.

4.12. Atsižvelgdami į tai, kad vienas iš Devynioliktosios Vyriausybės programos prioritetų yra biurokratijos mažinimas ir reguliacinės aplinkos gerinimas, siūlome patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 13 straipsniu siūlomą naują Elektros energetikos įstatymo septintojo² skirsnio 48⁵ straipsnį, reglamentuojantį vartotojo energetikos įrenginių prijungimą prie elektros perdavimo tinklų, ir sumažinti administracinę naštą tenkančią vartotojui ir taip pat perdavimo sistemos operatoriui. Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 13 straipsniu siūlomo naujo Elektros energetikos įstatymo

septintojo² skirsnio 48⁵ straipsniu siūloma įtvirtinti, kad vartotojas, siekdamas prijungti savo energetikos įrenginį gali kreiptis į perdavimo sistemos operatorių dėl išankstinių prijungimo sąlygų gavimo. Tuomet įsivertinęs savo galimas investicijas ir nusprendęs tęsti veiklą, privalo kreiptis dėl ketinimų protokolo pasirašymo, pasirašius ketinimų protokolą privalo pateikti prievolių įvykdymo užtikrinimą bei per 20 darbo dienų nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos pateikti prašymą išduoti prijungimo sąlygas. Perdavimo sistemos operatorius laisvus pralaidumus rezervuoja nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos. Siūloma supaprastinti šį procesą ir nustatyti, kad vartotojas vienu prašymu kreipiasi į perdavimo sistemos operatorių dėl prijungimo sąlygų išdavimo ir ketinimų protokolo pasirašymo. Tokiu atveju laisvi pralaidumai bus laikinai rezervuojami nuo tinkamai pateikto prašymo dienos iki ketinimų protokolo pasirašymo dienos bei perdavimo sistemos operatorius per 20 darbo dienų išduos prijungimo sąlygas ir pateiks pasirašyti ketinimų protokolą. Tokiu būdu procesas bus greitesnis, kadangi vartotojas neturės kelis kartus teikti prašymų dėl skirtingų dokumentų išdavimo ir (ar) pasirašymo. Prijungimo sąlygų išdavimas ir tik po to ketinimų protokolo pasirašymas suteiks aiškumo vartotojui, kadangi prijungimo sąlygose nurodyta informacija ir veiksmai, kuriuos privaloma atlikti gali skirtis nuo išankstinėse prijungimo sąlygose nurodytos informacijos, todėl išdavus prijungimo sąlygas, vartotojas turės dar vieną galimybę įsivertinti, ar vis dar gali tęsti veiklą. Siūloma atsisakyti reikalavimo vartotojui pateikti statybą leidžiantį dokumentą tinklų operatoriaus tinklo daliai. Minėto dokumento pateikimas perteklinis reikalavimas, kadangi vartotojas turi pareigą pateikti techninį darbo projektą, jeigu toks reikalingas, kuris yra tvirtinamas po statybą leidžiančio dokumento išdavimo. Siūlomi kiti redakciniai patikslinimai, tokie kaip terminų suvienodinimas, dalių ir punktų suvienodinimas, patikslinamas 8 dalyje nurodytas terminas, vietoje 62 mėnesių nurodoma 60 mėnesių (sulyginama su Statybos įstatymo 24 straipsnio 23 dalyje nustatytu terminu). Taip pat vadovaujantis šio Nutarimo 4.7 papunktyje nurodytais argumentais, siekiant suvienodinti teisinį reglamentavimą ir visiems subjektams užtikrinti vienodas galimybes veikti rinkoje, siūloma papildomai įtvirtinti, kad vartotojų pateiktas prievolių įvykdymo užtikrinimas gali būti sumažintas, atsižvelgiant į patirtas faktines išpareigojimų ir įvykdymo išlaidas. Siūloma pakeisti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 13 straipsniu papildomą Elektros energetikos įstatymo septintojo² skirsnio 48⁵ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„48⁵ straipsnis. Elektros tinklų pralaidumų rezervavimas vartotojo energetikos įrenginių prijungimui prie elektros perdavimo tinklų

1. Šio skirsnio nuostatos taikomos vartotojo energetikos įrenginiams, prijungiamiems prie elektros perdavimo tinklo. Vartotojo energetikos įrenginiai prijungiami prie elektros perdavimo tinklo šiame įstatyme, Statybos įstatyme, Europos Sąjungos reglamentuose, reglamentuojančiuose vartotojo energetikos įrenginių prijungimą prie elektros perdavimo tinklų ir naudojamą elektros perdavimo tinklais, ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis.

2. Vartotojas, siekdamas gauti informaciją apie tai, kokius veiksmus turi atlikti dėl savo elektros energetikos įrenginių prijungimo prie elektros perdavimo tinklų, ir apie planuojamus elektros tinklų išplėtimo darbų terminus, vadovaudamasis Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos apraše nustatyta tvarka, gali perdavimo sistemos operatoriui pateikti prašymą dėl vartotojo energetikos įrenginių išankstinių prijungimo sąlygų išdavimo. Vartotojo energetikos įrenginių išankstinėse prijungimo sąlygose nurodomos preliminarios prijungimo sąlygos, nustatančios elektros tinklų tiesimo, pertvarkymo ir (ar) plėtos reikalavimus, nurodomi preliminarūs vartotojo energetikos įrenginių prijungimo prie elektros perdavimo tinklo reikalavimai. Vartotojo energetikos įrenginių išankstinėse prijungimo sąlygose negali būti kitų reikalavimų negu tie, kurie būtini patikimam, saugiam ir tinkamos kokybės vartotojo energetikos įrenginio ir elektros energetikos sistemos darbui užtikrinti. Vartotojo energetikos įrenginių išankstinės prijungimo sąlygos galioja 6 mėnesius, yra skirtos būsimų investicijų dydžiui ir prijungimo išlaidoms preliminariai įvertinti ir nesukuria vartotojui ir perdavimo sistemos operatoriui jokių teisių ir pareigų.

3. Vartotojas, pageidaujantis rezervuoti elektros perdavimo tinklų pralaidumus vartotojo energetikos įrenginių prijungimui prie elektros perdavimo tinklų, vadovaudamasis Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos apraše nustatyta tvarka, privalo perdavimo sistemos operatoriui pateikti prašymą išduoti prijungimo sąlygas ir pasirašyti ketinimų protokolą. Perdavimo sistemos operatoriui

įvertinus laisvus elektros perdavimo tinklo pralaidumus, vartotojo energetikos įrenginiams prijungti, laikinai rezervuojami elektros perdavimo tinklo pralaidumai nuo vartotojo tinkamai pateikto prašymo išduoti prijungimo sąlygas ir pasirašyti ketinimų protokolą pateikimo dienos iki ketinimų protokolo pasirašymo dienos. Perdavimo sistemos operatorius per 20 darbo dienų nuo vartotojo tinkamai pateikto prašymo išduoti prijungimo sąlygas ir pasirašyti ketinimų protokolą pateikimo dienos išduoda prijungimo sąlygas ir pateikia vartotojui pasirašyti ketinimų protokolą. Vartotojas ketinimų protokolą privalo pasirašyti ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo jo gavimo dienos. Nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos perdavimo sistemos operatorius rezervuoja elektros tinklų pralaidumus, reikalingus ketinimų protokole nurodytai leistinai naudoti galiai. Išduotos prijungimo sąlygos galioja 5 metus arba iki statybos procedūrų užbaigimo dienos, bet ne ilgiau nei galioja ketinimų protokolas.

4. Ketinimų protokole privalo būti nurodyta:

1) planuojamo įrengti vartotojo energetikos įrenginio leistina naudoti galia;
2) terminas, per kurį vartotojas įsipareigoja baigti savo elektros tinklo dalyje darbus ir pateikti Tarybos išduotą vartotojo Elektros įrenginių techninės būklės patikrinimo pažymą;

3) vartotojo įsipareigojimas perdavimo sistemos operatoriumi pateikti ir su perdavimo sistemos operatoriumi suderinti perdavimo sistemos operatoriaus tinklo dalies techninį darbo projektą, jeigu toks projektas yra reikalingas vadovaujantis Statybos įstatymu, ne vėliau kaip likus 36 mėnesiams iki prijungimo sąlygų vartotojo energetikos įrenginių prijungimui prie elektros perdavimo tinklo galiojimo pabaigos, išskyrus atvejus, kai tokie įsipareigojimai neįvykdomi dėl aplinkybių, kurių vartotojas negalėjo kontroliuoti ir numatyti ketinimų protokolo sudarymo metu ir negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti, taip pat dėl įstatymų nustatytų kitų aplinkybių, kai nėra šio vartotojo kaltės;

4) perdavimo sistemos operatoriaus įsipareigojimas per ne ilgesnį kaip 10 darbo dienų laikotarpį nuo vartotojo prašymo sudaryti vartotojo energetikos įrenginių prijungimo prie elektros perdavimo tinklų paslaugos sutartį, parengti vartotojo energetikos įrenginių prijungimo prie elektros perdavimo tinklų paslaugos sutartį, ją pasirašyti ir pateikti vartotojui;

5) vartotojo įsipareigojimas per 5 darbo dienas nuo dienos, kai perdavimo sistemos operatorius pateikia vartotojo energetikos įrenginių prijungimo prie elektros perdavimo tinklų paslaugos sutartį, atitinkančią perdavimo sistemos operatoriaus tinklo dalies techninį darbo projektą, kuriam pritarė perdavimo sistemos operatorius, arba perdavimo sistemos operatoriaus išduotas prijungimo sąlygas vartotojo elektros įrenginių prijungimui prie elektros perdavimo tinklo, jeigu techninis darbo projektas yra neprivalomas, pasirašyti vartotojo energetikos įrenginių prijungimo prie elektros perdavimo tinklų paslaugos sutartį;

6) vartotojo įsipareigojimas vartotojo energetikos įrenginių prijungimo prie elektros perdavimo tinklų paslaugos sutartyje nustatyta tvarka apmokėti vartotojo energetikos įrenginio prijungimo išlaidas per 10 darbo dienų nuo vartotojo energetikos įrenginių prijungimo prie elektros perdavimo tinklų paslaugos sutarties pasirašymo dienos;

7) perdavimo sistemos operatoriaus įsipareigojimas prijungti vartotojo energetikos įrenginį prie elektros perdavimo tinklo per ne ilgesnį kaip 34 mėnesių laikotarpį arba per laikotarpį, per kurį vartotojas įsipareigoja pastatyti ar įrengti vartotojo energetikos įrenginius, jeigu tas laikotarpis yra ilgesnis kaip 34 mėnesiai;

8) vartotojo prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis, jo pateikimo ir panaudojimo sąlygos ir tvarka;

9) teritorija, kurioje vartotojas ketina įrengti vartotojo energetikos įrenginį.

5. Vartotojo prašymas sudaryti vartotojo energetikos įrenginių prijungimo prie elektros perdavimo tinklų paslaugos sutartį perdavimo sistemos operatoriumi gali būti pateiktas tik gavus perdavimo sistemos operatoriaus išvadą, kad techninio darbo projekto, jeigu toks reikalingas, sprendiniai atitinka prijungimo sąlygose nustatytus reikalavimus.

6. Šio straipsnio 4 dalies 3 punkte nustatyta sąlyga yra esminė ketinimų protokolo vykdymo sąlyga. Jeigu vartotojas neįvykdo šios esminės ketinimų protokolo vykdymo sąlygos, perdavimo sistemos operatorius nutraukia ketinimų protokolą, o išduotos prijungimo sąlygos ir elektros tinklų pralaidumų rezervavimas netenka galios.

7. Vartotojas, pasirašęs ketinimų protokolą, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos perdavimo sistemos operatoriui pateikia prievolių įvykdymo užtikrinimą, kuris privalo galioti 30 kalendorinių dienų ilgiau negu ketinimų protokolas ir kurio dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į vartotojo energetikos įrenginio leistiną naudoti galios dydį (kW) dauginant iš 15 Eur/kW. Norint pratęsti ketinimų protokolo galiojimo terminą prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis padidinamas dydžiu, kuris apskaičiuojamas dauginant numatomą leistinos naudoti galios dydį (kW) iš 15 Eur/kW ir laikotarpio, kuriam norima pratęsti ketinimų protokolo galiojimo terminą, trukmės, išreikštos metais. Įpareigojimas padidinti prievolių įvykdymo užtikrinimo dydį netaikomas, kai ketinimų protokolo galiojimo terminą siekiama pratęsti valstybės veiksmų ar nenugalimos jėgos aplinkybių buvimo laikotarpiui.

8. Šio straipsnio 7 dalyje nurodytas vartotojo prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis gali būti sumažintas Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir sąlygomis, atsižvelgiant į vartotojo patirtas faktines jo įsipareigojimų įvykdymo išlaidas.

9. Ketinimų protokolas, išskyrus, kai yra neužbaigtos statybos procedūros, galioja tol, kol galioja prijungimo sąlygos vartotojo energetikos įrenginių prijungimui prie elektros perdavimo tinklo, bet ne ilgiau kaip 60 mėnesių. Ketinimų protokolo galiojimo terminą galima pratęsti šio straipsnio 7 dalyje ir perdavimo sistemos operatoriaus pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašo nustatyta tvarka.

10. Jeigu vartotojas savo iniciatyva nutraukia pasirašytą ketinimų protokolą arba pasirašo ketinimų protokolą, bet per nustatytą laiką nepateikia savo prievolių įvykdymo užtikrinimo, perdavimo sistemos operatorius nutraukia ketinimų protokolą, išduotos prijungimo sąlygos netenka galios ir šis asmuo nebetenka rezervuotų elektros tinklų pralaidumų.

11. Ketinimų protokolo pavyzdinę formą nustato perdavimo sistemos operatorius.

12. Vartotojo parengto perdavimo tinklo dalies techninio darbo projekto derinimas vykdomas vadovaujantis Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos apraše nustatyta tvarka.

13. Šio straipsnio 4 dalies 7 punkte nurodytas prijungimo prie elektros perdavimo tinklų laikotarpis skaičiuojamas nuo vartotojo energetikos įrenginių prijungimo prie elektros perdavimo tinklų paslaugos sutarties tarp vartotojo ir perdavimo sistemos operatoriaus pasirašymo dienos. Tais atvejais, kai vartotojo energetikos įrenginių prijungimas prie elektros perdavimo tinklo galimas tik techniškai atnaujinus elektros tinklus, juos optimizavus, išplėtus elektros tinklus, padidinus elektros tinklų pajėgumą ar kitaip juos rekonstravus, vartotojo energetikos įrenginiai turi būti prijungiami per šalių sutartą protingą terminą, įvertinus elektros tinklų atnaujinimo ar plėtros poreikį, kiek tai pagrįstai reikalinga vartotojo energetikos įrenginiams prijungti.

14. Šio straipsnio nuostatos nėra taikomos tais atvejais, kai perdavimo elektros tinklų plėtra reikalinga dėl vartotojų energetikos įrenginių, prijungiamų prie skirstomųjų elektros tinklų, ir kai perdavimo sistemos operatoriaus prijungimo sąlygos išduodamos skirstomųjų tinklų operatoriui.“

4.13. Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 4 straipsniu keičiamo Elektros energetikos įstatymo 21¹ straipsniu, kurį siūloma papildyti 2¹ dalimi, kuri suteiks teisę gamintojams, nepasibaigus ketinimo protokolo galiojimo terminui kreiptis į tinklų operatorių susimažinti elektrinės ar hibridinės elektrinės leistiną generuoti galią ar įrengtąją galią, nustatant, kad tokiu atveju tinklų operatorius pasinaudoja prievolių įvykdymo užtikrinimo dalimi. Šio Nutarimo 4.8 papunkčiu siūloma analogišką reguliavimą įtvirtinti ir energijos kaupimo įrenginiams. Siekiant suvienodinti reguliavimą taikomą gamintojams, energijos kaupimo įrenginį planuojantiems statyti ar įrengti asmenims ir vartotojams, siūloma vartotojams taip pat suteikti teisę nepasibaigus ketinimo protokolo galiojimo terminui sumažinti ketinimų protokole nurodytą energetikos įrenginio leistiną generuoti galią, nustatant, kad tokiu atveju tinklų operatorius pasinaudos pateiktu prievolių įvykdymo užtikrinimu dalimi, kuri bus apskaičiuojama vertinant sumažintą galios dydžio dalį. Taip pat atsižvelgiant į šio Nutarimo 4.11 papunktyje siūlomus pakeitimus, siūloma patikslinti nuorodas Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 13 straipsniu siūlomo naujo Elektros energetikos įstatymo septintojo² skirsnio 48⁶ straipsnio 4 dalies 2 punkte ir atsižvelgiant į šiame punkte pateikiamą argumentaciją papildyti 3 punktu:

„2) vartotojas neįvykdo šio įstatymo 48⁵ straipsnio 4 dalies 3 punkte nustatytos esminės ketinimų protokolo vykdymo sąlygos;

3) vartotojas pateikia tinklų operatoriui prašymą sumažinti ketinimų protokole nurodytą vartotojo energetikos įrenginių leistiną naudoti galią“.

4.14. Atsižvelgiant į šio Nutarimo 4.11 papunktyje nurodytus argumentus, siūloma Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 13 straipsniu siūlomo naujo Elektros energetikos įstatymo septintojo² skirsnio 48⁶ straipsnį pernumeruoti, papildyti nauja 6 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„6. Vartotojas turi teisę nepasibaigus ketinimo protokolo galiojimo terminui kreiptis į tinklų operatorių, siekdamas sumažinti ketinimų protokole nurodytą vartotojo energetikos įrenginių leistiną naudoti galią. Tokiu atveju tinklų operatorius pasinaudoja vartotojo pateikto prievolių įvykdymo užtikrinimo dalimi šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, kai šioje dalyje nurodyti veiksmai įvykdomi dėl aplinkybių, kurių vartotojas negalėjo kontroliuoti ir numatyti ketinimų protokolo ir (ar) vartotojo energetikos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties sudarymo metu, ir negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti, taip pat dėl įstatymų nustatytų kitų aplinkybių, kai nėra šio vartotojo kaltės. Tuo atveju, kai tinklų operatorius pasinaudoja vartotojo, siekiančio sumažinti energetikos įrenginio leistiną generuoti galią, pateikta prievolių įvykdymo užtikrinimo dalimi, vertinama tik sumažinta leistina generuoti galia ar įrengtoji galia.“.

4.15. Atsižvelgiant į teisėkūros procesų trukmę, siūloma nedėstyti atskirai Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 straipsnių įsigaliojimo, įtvirtinto Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 18 straipsnio 1 dalyje, nustatant, kad Įstatymo projektas Nr. XIVP-4239 įsigalioja 2025 m. gegužės 21 d. Taip pat, atsižvelgiant į Nutarimo 4.10 papunktyje redakcinės klaidos ištaisymą, siūloma šią klaidą ištaisyti ir Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 18 straipsnio 3 dalyje ir aiškiai nurodyti, kad taikymo nuostata galioja ne tik energijos gamybos įrenginiams, bet ir energijos kaupimo įrenginiams.

4.16. Siekiant suteikti galimybę asmenims, iki įstatymo priėmimo gavusiems prijungimo sąlygas vartotojo elektros įrenginių prijungimui prie elektros perdavimo tinklo, pasiruošti naujam teisiniam reguliavimui ir tinkamai įgyvendinti vystomą projektą nepatiriant papildomų išlaidų, Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 18 straipsnio 7 dalyje siūloma nustatyti ilgesnį dviejų metų terminą, leidžiantį vartotojams pabaigti iki įstatymo įsigaliojimo dienos pradėtus projektus, ir įtvirtinti nuostatą, pagal kurią asmenims, neįvykdžiusiems šių sąlygų, nustos galioti išduotos prijungimo sąlygos. Siūloma Įstatymo projekto Nr. XIVP-4239 18 straipsnio 7 dalį išdėstyti taip:

„7. Iki šio įstatymo priėmimo dienos, vartotojai, Statybos įstatymo nustatyta tvarka iš perdavimo sistemos operatoriaus gavę prijungimo sąlygas vartotojo energetikos įrenginių prijungimui prie elektros perdavimo tinklo, per dvejus metus nuo šio įstatymo 13 straipsniu pildomo Elektros energetikos įstatymo septintojo² skirsnio įsigaliojimo, privalo pateikti perdavimo sistemos operatoriui derinti pagal prijungimo sąlygas parengtą tinklų operatoriaus tinklo dalies techninį darbo projektą arba kreiptis į perdavimo sistemos operatorių dėl ketinimų protokolo pasirašymo ir prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikimo Elektros energetikos įstatymo 48⁵ straipsnio 2 ir 6 dalyse nustatyta tvarka. Tuo atveju, jei per šioje dalyje nustatytą terminą vartotojas nepateikia perdavimo sistemos operatoriui derinti pagal gautas prijungimo sąlygas parengto tinklų operatoriaus tinklo dalies techninio darbo projekto arba nesikreipia į perdavimo sistemos operatorių dėl ketinimų protokolo pasirašymo ir prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikimo, pasibaigus nustatytam terminui jam išduotos prijungimo sąlygos nustoja galioti.“.

5. Pritarti Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 13, 13¹, 33 ir 37 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-4240.

6. Iš esmės pritarti Įstatymo projektui Nr. XIVP-4243 ir pasiūlyti Seimui jį tobulinti, atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

6.1. Atsižvelgiant į tai, kad Seime yra įregistruotas Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo Nr. I-1495 2, 3, 8, 11 straipsnių ir įstatymo 1 ir 2 priedų pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-4299, kuriuo yra siūloma keisti tas pačias struktūrines dalis, kaip ir Įstatymo projektu Nr. XIVP-4243, siūlytina suderinti šiuos projektus tarpusavyje, patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4243 3 straipsniu keičiamo Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

6.2. Atsižvelgiant į Direktyvos [\(ES\) 2023/2413](#) 16b straipsnio 2 dalies nuostatą, kad kompetentinga institucija, atsižvelgdama į projekto plėtotėjo pateiktą informaciją, pateikia nuomonę dėl informacijos, kurią projekto plėtotėjas turi įtraukti į poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą, apimties ir išsamumo ir tokios ataskaitos apimtis vėliau neišplečiama, siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4243 3 straipsniu keičiamo Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir nustatyti, kad planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas atliekamas dėl atsinaujinančius išteklius naudojančių objektų statybos.

6.3. Atsižvelgiant į teisėkūros procesų trukmę, siūloma nustatyti vėlesnį Įstatymo projekto Nr. XIVP-4243 11 straipsnio 1 dalyje nustatytą įsigaliojimo terminą, kadangi Įstatymo projekto Nr. XIVP-4243 11 straipsnio 1 dalyje nurodytas terminas jau yra suejęs ir nustatyti, kad Įstatymo projektas Nr. XIVP-4243 įsigalioja 2025 m. gegužės 21 d. Taip pat, siekiant tinkamai pasiruošti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4243 įgyvendinimui, teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais parengti ir patvirtinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4243 nuostatoms įgyvendinti reikalingus teisės aktus, siūlytina patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-4243 11 straipsnio 4 dalies 1 punktą, nustatant, kad aplinkos ministras iki 2025 m. gegužės 20 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras